

Rapport

Datum: 19 augustus 2005
Rapportnummer: 2005/242

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat:

1. de verantwoordelijke wethouder van de gemeente Edam-Volendam zich rond de plannen voor de verbouwing van het zogenoemde PWZ-gebouw in Volendam vooringenomen heeft getoond;
2. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Edam-Volendam verzoekers klacht over de opstelling van bedoelde wethouder bij brief van 25 januari 2005 ongegrond heeft verklaard.

Beoordeling

I. Ten aanzien van de betrokken wethouder

1. Verzoeker heeft er in de eerste plaats over geklaagd dat de wethouder Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting c.a. van de gemeente Edam-Volendam zich vooringenomen heeft getoond rond de plannen voor de verbouwing van een voormalig kantoorgebouw in Volendam.
2. Verzoekers klacht is ingegeven door de gang van zaken tijdens een informatiebijeenkomst op 6 oktober 2004 voor omwonenden over de verbouwingsplannen.
3. De informatiebijeenkomst van 6 oktober 2004 vond plaats nadat de gemeente Edam-Volendam aan de projectontwikkelaars had laten weten in beginsel te willen meewerken aan hun plannen om het voormalige kantoorgebouw geschikt te maken voor een combinatie van wonen en werken. Omdat het bouwplan niet paste binnen het geldende bestemmingsplan, zou realisatie van het plan kunnen plaatsvinden via een vrijstellingsbesluit als bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO).
4. Op grond van artikel 19a, vierde lid, van de WRO is op de voorbereiding van een besluit over de vrijstelling als bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de WRO afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Dit betekent dat een openbare voorbereidingsprocedure is voorgeschreven, in het kader waarvan gedurende de termijn van terinzageliggig schriftelijk zienswijzen kenbaar kunnen worden gemaakt. Op grond van genoemd artikellid van de WRO geldt deze mogelijkheid voor een ieder.
5. Op het moment van de informatiebijeenkomst was nog geen sprake van een formele aanvraag om een bouwvergunning of van enig formeel besluit van de zijde van de gemeente. De bijeenkomst maakte ook geen onderdeel uit van een openbare voorbereidingsprocedure omdat van een dergelijke procedure (nog) geen sprake was.

6. Vaststaat dat de betrokken wethouder tijdens de bijeenkomst heeft plaatsgenomen achter de tafel en dat hij veelvuldig het woord heeft gevoerd. Evenzeer staat vast dat de meeste vragen van belangstellenden waren gericht aan het adres van de gemeente.
7. Volgens verzoeker heeft de betrokken wethouder tijdens de bijeenkomst de schijn van vooringenomenheid gewekt door plaats te nemen achter de tafel en door steeds het woord te voeren. Volgens hem werd hij daardoor de spreekbuis van de projectontwikkelaars. Daarnaast heeft verzoeker gesteld dat de betrokken wethouder als bestuurder bij de Rabobank-organisatie er persoonlijk belang bij kon hebben dat het bouwplan werd gerealiseerd, en dat zijn functie van wethouder niet is te verenigen met die van bestuurder bij de organisatie van de Rabobank.
8. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat bestuursorganen zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.
9. Uit de stukken is gebleken dat de betrokken wethouder tijdens de bijeenkomst heeft aangegeven dat de gemeente in beginsel wilde meewerken aan de bouwplannen maar dat daarmee niet was gezegd dat de zaak rond was. Voorts blijkt uit de stukken dat de wethouder onder meer heeft aangegeven welke procedure zou worden gevolgd wanneer het tot een formele bouwaanvraag zou komen, alsmede dat hij een aantal vragen van omwonenden over de procedure heeft beantwoord.
10. De Nationale ombudsman kan verzoeker niet volgen in zijn opvatting dat de wethouder, door plaats te nemen achter de tafel, zich vooringenomen heeft getoond. Aangezien het college van burgemeester en wethouders de regie zou voeren over een eventuele formele procedure lag het voor de hand dat de betrokken wethouder, als vertegenwoordiger van het college, tijdens de informatiebijeenkomst prominent aanwezig was om de status van de bijeenkomst toe te lichten, om informatie te geven over een eventuele formele procedure en om vragen daarover te beantwoorden. Alleen al om praktische redenen is het begrijpelijk dat hij niet tussen de belangstellenden in de zaal maar juist achter de tafel is gaan zitten.
11. Het argument van verzoeker dat de betrokken wethouder er vanwege zijn bestuursfuncties bij de Rabobank-organisatie een persoonlijk belang bij kon hebben dat het bouwplan werd gerealiseerd, is vérgesocht en niet steekhoudend. In dat verband kan worden verwezen naar hetgeen het college van burgemeester en wethouders alsmede de betrokken wethouder in hun reacties op de klacht hebben opgemerkt over de scheiding van bestuursfuncties en uitvoerende functies bij de organisatie van de Rabo-bank (zie Bevindingen, onder C. en onder D.).
12. Verzoeker heeft nog een aantal wettelijke bepalingen genoemd die volgens hem in dit verband relevant zijn. De wethouder zou hebben gehandeld in strijd met de artikelen 2:4, eerste lid, 3:2 en 3:4 van de Awb en met de artikelen 15, eerste en twee lid, juncto artikel

41c, van de Gemeentewet (zie Achtergrond).

13. Wat betreft artikel 2:4, eerste lid, van de Awb merkt de Nationale ombudsman op dat van vooringenomenheid van de betrokken wethouder niet is gebleken. Het college van burgemeester en wethouders heeft ervoor gekozen zich in beginsel bereid te verklaren mee te werken aan het bouwplan. Het gaat hier om een beleidskeuze van een daartoe bevoegd bestuursorgaan. Deze keuze maakt onderdeel uit van het beleidsproces. Gezien zijn verantwoordelijkheid op het terrein van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting lag het voor de hand dat de betrokken wethouder tijdens de informatiebijeenkomst het college vertegenwoordigde en het standpunt van het college verwoordde.

Wat betreft de artikelen 3:2 en 3:4 van de Awb wijst de Nationale ombudsman erop dat die artikelen betrekking hebben op het proces van voorbereiding van een besluit en op de besluitvorming zelf. Niet valt in te zien waarom het meewerken aan een informatiebijeenkomst voor omwonenden, voorafgaande aan een eventuele formele procedure, strijdig is te achten met deze bepalingen van de Awb.

De door verzoeker genoemde bepalingen van de Gemeentewet hebben betrekking op activiteiten van wethouders die in een andere hoedanigheid te maken krijgen met de gemeente. Daarvan is in dit geval geen sprake.

14. Verzoeker heeft ook nog gesteld dat de betrokken wethouder heeft gehandeld in strijd met de handreiking "Integriteit van bestuurders bij gemeenten en provincies" (zie Achtergrond, onder 4.). Verzoeker heeft niet concreet aangegeven in welk opzicht de wethouder in strijd met deze handreiking zou hebben gehandeld. Voor zover hij heeft gedoeld op de onverenigbaarheid van de functie van wethouder Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting c.a. met de door de wethouder beklede bestuursfuncties bij de Rabobank-organisatie wordt vastgesteld dat uit de handreiking niet voortvloeit dat die functies niet met elkaar zijn te verenigen. In dit verband wordt voor het overige verwezen naar hetgeen hiervoor onder 11. is overwogen.

Ook anderszins is niet gebleken van handelen door de betrokken wethouder in strijd met bedoelde handreiking of met de daarin opgenomen model-gedragscode voor bestuurders.

15. Het geheel overziend stelt de Nationale ombudsman vast dat verzoeker niet kan worden gevolgd in zijn opvatting dat de betrokken wethouder zich ter zake van de plannen rond de verbouwing van het bedoelde gebouw vooringenomen heeft getoond.

Nu evenmin is gebleken van strijd met enig ander vereiste van behoorlijkheid is de gedraging van de betrokken wethouder behoorlijk.

II. Ten aanzien van het college van burgemeester en wethouders

1. Verzoeker heeft er in de tweede plaats over geklaagd dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Edam-Volendam zijn klacht over de betrokken wethouder bij brief van 25 januari 2005 ongegrond heeft verklaard.
2. In het kader van de interne klachtbehandeling heeft de klachtencommissie van de gemeente Edam-Volendam op 18 januari 2005 aan het college van burgemeester en wethouders geadviseerd de klacht van verzoeker ongegrond te verklaren. Het college heeft dit advies overgenomen, en voor de motivering van zijn besluit verwezen naar de inhoud van het advies.
3. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit betekent onder meer dat wanneer een bestuursorgaan een klacht ongegrond verklaart, uit de motivering van dat besluit moet blijken waarom de klacht ongegrond wordt geacht.
4. Volgens verzoeker blijkt uit het advies van de commissie niet waarom de klacht ongegrond is verklaard.
5. De klachtencommissie heeft in haar advies van 18 januari 2005 overwogen dat de wethouder op de informatiebijeenkomst heeft gesteld dat het college heeft aangegeven dat de bouwplannen kans van slagen hadden, maar dat zulks niet betekende dat de zaak in kunnen en kruiken was. Volgens de commissie vormde de gedraging van de wethouder gebruikelijk onderdeel van het beleidsproces. De commissie wees er in haar advies voorts op dat van een besluit nog geen sprake was en dat uit de gedraging van de wethouder niet viel af te leiden dat de rechtstreeks betrokken belangen niet zouden worden afgewogen.
6. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman blijkt uit de motivering van het advies van de klachtencommissie wel degelijk waarom de commissie de klacht ongegrond achtte. De commissie heeft immers gemotiveerd aangegeven waarom zij meende dat niet kon worden geconcludeerd dat sprake was van (de schijn van) partijdigheid of van een te grote betrokkenheid van de zijde van de betrokken wethouder. Nu het college van burgemeester en wethouders voor de motivering van zijn besluit de klacht ongegrond te verklaren heeft verwezen naar dit advies, wordt vastgesteld dat dit besluit is voorzien van een kenbare motivering.
7. Uit hetgeen onder 1. is overwogen, vloeit voort dat de ongegrondverklaring als zodanig van verzoekers klacht op een juiste feitelijke grondslag berust.
8. Gezien het vorenstaande kan niet worden gezegd dat het college van burgemeester en wethouders ter zake van de ongegrondverklaring van verzoekers klacht heeft gehandeld in strijd met het motiveringsbeginsel. Nu in dit verband ook niet is gebleken van strijd met enig ander vereiste van behoorlijkheid, is de onderzochte gedraging van het college van burgemeester en wethouders behoorlijk.

Conclusie

Zowel de klacht over de onderzochte gedraging van de wethouder Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting c.a. van de gemeente Edam-Volendam als de klacht over de gedraging van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Edam-Volendam is niet gegrond.

Onderzoek

Op 7 februari 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift, gedateerd 4 februari 2005, van de heer T. te Volendam, met een klacht over een gedraging van de (voormalige) wethouder Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting c.a. van de gemeente Edam-Volendam en met een klacht over een gedraging van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Edam-Volendam.

Naar deze gedragingen, waarvan die van de wethouder wordt aangemerkt als een gedraging van het college van burgemeester en wethouders, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd zowel de wethouder als het college van burgemeester en wethouders verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De ontvangen reacties gaven geen aanleiding het verslag aan te vullen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. FEITEN

1. In 2003 werd een voormalig kantoorgebouw aan de Julianaweg te Volendam te koop aangeboden. Het pand werd in de loop van het jaar door particulieren aangekocht. Op 6 oktober 2004 werd door de projectontwikkelaars een informatieavond georganiseerd voor de omwonenden. Op deze avond waren behalve de projectontwikkelaars ook de wethouder Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting c.a. (hierna: de betrokken wethouder) en een stedenbouwkundig ambtenaar van de gemeente Edam-Volendam aanwezig.

2. Verzoeker diende op 18 oktober 2004 bij het college van burgemeester en wethouders een klacht in over de betrokken wethouder. Volgens verzoeker had de wethouder gehandeld in strijd met artikel 2:4, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) alsmede de artikelen 3:2 en 3:4 van de Awb (zie Achtergrond) niet of in onvoldoende mate nageleefd in zijn functie als wethouder. Hij lichtte zijn klacht als volgt toe:

"...De informatieavond werd zeer goed bezocht. Er waren in totaal zo'n 60 mensen aanwezig. Wat schetst echter onze verbazing bij de aanvang van de informatieavond, de wethouder VROM van de gemeente Edam-Volendam, (...) neemt plaats achter de tafel naast de initiatiefnemers en neemt vanaf het begin het woord en houdt dit ook vol tot aan het einde van de avond. Ook beantwoordt hij de vragen vanuit de zaal. De particuliere initiatiefnemers hebben naar schatting slechts 10 minuten gesproken van de in totaal ongeveer 1,5 á 2 uur. (De betrokken wethouder; N.o.) en zijn secondant (de stedenbouwkundig ambtenaar; N.o.) hebben de hele avond gearrangeerd en hebben alle vragen beantwoord. Dit druist rechtstreeks in tegen de wetgeving op het gebied van het Bestuursrecht (AWB). Het was overduidelijk dat (de betrokken wethouder; N.o.) - waarvan verwacht wordt dat hij een objectieve kijk heeft op het geheel en alle belangen zorgvuldig met elkaar vergelijkt en afweegt - vooringenomenheid toonde tijdens deze avond. Niet één keer werd er aan de kant van de gemeente blijk gegeven van een objectieve kijk op de zaak en het was overduidelijk dat de gemeente het financieel belang stelt boven het belang en de zienswijze van de bewoners. Ik heb het vorenstaande tijdens de avond ook bij (de betrokken wethouder; N.o.) aangekaart, het werd echter door hem enigszins lacherig weggewuifd. Dit zette kwaad bloed bij alle aanwezigen, vandaar dat ik via deze brief een officiële klacht tegen hem indien..."

3. Verzoekers klacht werd op 5 januari 2005 behandeld tijdens een hoorzitting van de klachtencommissie van de gemeente Edam-Volendam. Verzoeker maakte, in tegenstelling tot de betrokken wethouder, geen gebruik van de mogelijkheid tijdens de hoorzitting zijn standpunt toe te lichten.

De betrokken wethouder las tijdens de hoorzitting een verweerschrift voor. Daarin staat het volgende:

"...(Verzoeker; N.o.) opent zijn relaas met een aantal opmerkingen betreffende de informatie naar de omwonenden. Ik merk hierbij op dat er juist vanuit de gemeente bij de initiatiefnemers steeds is aangedrongen op het beleggen van een informatie-avond voor de omwonenden, hoewel dit bij een (eventuele) artikel 19.2-procedure niet wettelijk voorgeschreven is. Tevens zij opgemerkt dat de ontwikkelaars van meet af aan duidelijk is gemaakt, dat een na ambtelijk advies door B&W genomen besluit om hun plan een kans te geven uiteraard steeds het voorbehoud inhield van afweging en toetsing tijdens die procedure vanuit de diverse gemeentelijke disciplines en tenslotte Burgemeester en Wethouders. De bedoelde informatie-avond werd uiteindelijk op 6 oktober 2004 gehouden.

De klacht rond de informatie-avond behelst in wezen veronderstelde vooringenomenheid van mij als wethouder. Om dit te weerspreken schets ik u de gang van zaken tijdens die bijeenkomst.

Zoals bij dit soort avonden gebruikelijk werd ook ik namens de gemeente hiervoor uitgenodigd. De voorzittershamer werd gehanteerd door één van de initiatiefnemers. Naar analogie van alle eerdere soortgelijke bijeenkomsten nam ik plaats achter de tafel, waar ook de ontwikkelaar en zijn architecten gezeten waren. Na een welkomstwoord van de voorzitter kreeg ik het woord. Ik stelde mij voor en zette vervolgens in het kort uiteen welke status de avond had en hoe een dergelijke procedure verloopt. Hoewel het al een tijd geleden is, heb ik een en ander nog goed in het hoofd en zal trachten van mijn kant zo getrouw mogelijk verslag te doen van mijn woorden en doen en laten.

Allereerst besprak ik - zoals ik het daar noemde - de voorfase van de procedure. Een ontwikkelaar die met een plan komt, krijgt - na ingewonnen ambtelijke advies - namens of van B&W te horen of een plan sowieso kans van slagen heeft, of het met andere woorden "procedure-waardig" geacht wordt. Dat betreft dan een besluit om voor het plan al dan niet een procedure te starten, in dit geval dus ook een vrijstelling volgens artikel 19.2 WRO. Daarna heb ik benadrukt dat met zo'n oordeel - je zou het "principebesluit" kunnen noemen - de zaak nog lang niet in kannen en kruiken is. Integendeel. Dan begint het pas. Hierna heb ik de te volgen procedure qua vrijstelling en bouwvergunning geschetst, inclusief de mogelijkheden van bezwaar en beroep. Tevens heb ik uiteengezet dat bij de procedure diverse ambtelijke medewerkers van verschillende disciplines betrokken zijn. Dit om het idee van een "mono-cultuur" rond dit soort advisering te voorkomen.

Om de soms gehoorde opmerking "bezwaar maken heeft geen zin, de gemeente doet toch wat ze wil" bij voorbaat te weerspreken, heb ik gewezen op de gang van zaken rond een juist die week gestart project van de plaatselijke Woningstichting, waarbij de zienswijzen van omwonenden tot een planwijziging hebben geleid, zodat aan de bezwaren tegemoet kon worden gekomen. Aangezien dit voor de aanwezigen op die avond een bekend voorbeeld was, achtte ik het illustratief voor het "nut" van procedures en leek deze uiteenzetting vooraf mij ook zinvol bij het PWZ-plan.

Na mijn uiteenzetting omtrent de procedure gaf de architect een toelichting op het PWZ-plan. Naar aanleiding hiervan kwamen er slechts enkele vragen in zijn richting of in die van de initiatiefnemers.

Het leeuwendeel van de vragen richtte zich op de gemeente en betrof zaken als de hoogte van het gebouw, de resterende groenvoorziening, parkeersituatie enz.. Daarop heb ik zo goed en concreet mogelijk geantwoord.

De concrete verwijten van (verzoeker; N.o.) dat ik, door het plaatsnemen achter de tafel en het veelvuldig aan het woord zijn mij a priori heb geschaard aan de zijde van de

ontwikkelaars heb ik via het bovenstaande reeds expliciet en impliciet weersproken. Alleen al uit mijn aanwezigheid bij de informatie-avond kon worden afgeleid, dat de zaak voor de gemeente niet afgedaan was en dat de mening van de omwonenden wel degelijk van belang werd geacht. Uit praktische overwegingen is een plaats achter de tafel gewenst, ook bij een door derden geëntameerde avond, omdat de gemeentelijke betrokkenheid qua (voor-)procedure in het geding is. Wegblijven in dit stadium zou ongetwijfeld leiden tot verwijten in de zin van "de gemeente laat het afweten" en het plaatsnemen ergens in de zaal is ook niet werkbaar. De meeste vragen richten zich in dit soort gevallen immers tot de gemeente en dat zou dan resulteren in het voortdurend opstaan en omkeren naar de zaal.

Bovendien hecht ik er bij dit soort avonden aan vooraf de status van de avond te vermelden, het stadium van de (voor-)procedure en de rol van de gemeente als eerste beoordelaar in de vrijstellings- en bouwprocedure. Daar voeg ik dan steeds aan toe een uiteenzetting omtrent bezwaar en beroep.

In dit licht meen ik te mogen stellen dat de beschuldiging van vooringenomenheid op grond van de door (verzoeker; N.o.) aangevoerde argumentatie niet steekhoudend is..."

4. De klachtencommissie bracht op 18 januari 2005 advies uit aan het college van burgemeester en wethouders. In dat advies staat het volgende:

"...Volgens (verzoeker; N.o.) handelt de wethouder door zijn gedraging tijdens de informatieavond in strijd met artikelen 2:4 lid 1, 3:2 en 3:4 Awb. De initiatiefnemers (van de bouwplannen; N.o.) hebben de wethouder verzocht bij de informatieavond aanwezig te zijn, zoals te doen gebruikelijk. De wethouder heeft vervolgens informatie verstrekt over de procedure. Onweersproken heeft de wethouder gesteld dat het college weliswaar heeft aangegeven dat het plan van de initiatiefnemers kans van slagen heeft, maar dat dit niet betekent dat de zaak in kannen en kruiken is. Een dergelijke gedraging van de wethouder is naar de mening van de commissie gebruikelijk onderdeel van het beleidsproces. Op basis van die gedraging kan niet worden geconcludeerd dat sprake is van (de schijn van) partijdigheid of een te grote betrokkenheid van de zijde van de wethouder. Ook is uit de gedraging van de wethouder niet af te leiden dat de rechtstreeks betrokken belangen niet zullen worden afgewogen. De commissie wijst erop dat van een besluit nog geen sprake is. De klacht is ongegrond..."

5. Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam deelde bij brief van 25 januari 2005 aan verzoeker mee te hebben ingestemd met het advies van de klachtencommissie en daarom te hebben besloten zijn klacht ongegrond te verklaren. Voor de motivering van zijn besluit verwees het college naar het advies van de klachtencommissie.

B. standpunt verzoeker

In zijn verzoekschrift van 4 februari 2005 gaf verzoeker de volgende toelichting op zijn klacht:

"...De kern van mijn klacht tegenover (de betrokken wethouder; N.o.) (...) is het in strijd handelen met de Algemene Wet Bestuursrecht artikel 2:4. Mijn klacht is reeds uiteengezet in mijn vorige brief van 18 oktober 2004. Met name het overduidelijk tonen van vooringenomenheid is in mijn ogen een ernstige overtreding. In het advies van de klachtencommissie wordt mij niet voldoende duidelijk waarom deze klacht ongegrond is verklaard, terwijl toch heel duidelijk in strijd is gehandeld met de genoemde wetgeving. Er is op geen enkel moment tot op de dag van vandaag sprake geweest van een evenwichtige belangenbehartiging vanuit de gemeente c.q. wethouder.

De belanghebbenden zijn op geen enkele wijze geïnformeerd en zeker niet vooraf. Nadat de gemeente uiteindelijk, vanwege de felle tegenstand, wel inzag dat een informatieavond omtrent een nieuw bouwproject onvermijdelijk was, ging de verantwoordelijke wethouder nadrukkelijk op de stoel zitten van de projectontwikkelaars. Hierbij beschrijf ik u de kern van mijn klacht.

(...)

Daarnaast is mij recentelijk gebleken dat (de betrokken wethouder; N.o.) een bestuursfunctie bekleedt bij de Rabobank Edam-Volendam, alwaar hij voorzitter van is. Ook heeft hij zitting in het bestuur van Stichting Pensioenfonds Rabobank Nederland. Aangezien uit diverse stukken blijkt dat (de betrokken wethouder; N.o.) heel erg zijn best doet om zoveel mogelijk nieuwe starterswoningen te creëren binnen de gemeente, lijkt mij hier sprake van een persoonlijk belang in de zin van artikel 2:4 lid 2 van de AWB. Deze conclusie kan ik trekken omdat verreweg de meeste hypotheeklen in de gemeente Edam-Volendam worden gesloten bij de plaatselijke Rabobank. Mij bekruipt zeer sterk het gevoel dat (de betrokken wethouder; N.o.) persoonlijk voordeel haalt uit zijn privéfunctie bij de plaatselijke Rabobank in combinatie met zijn functie als wethouder. Ik vraag u dan ook dit aspect mee te nemen in uw beoordeling.

Ik stel dan ook vast dat (de betrokken wethouder; N.o.) tevens in strijd handelt met de Gemeentewet artikel 41c juncto 15, zijnde handelingen die door een wethouder niet mogen worden verricht om een waarborg te scheppen voor de zuiverheid in de verhoudingen. In het verlengde hiervan kan ook worden gezien, de handreiking "Integriteit van bestuurders bij gemeenten en provincies", uitgegeven door het Ministerie van Binnenlandse Zaken in samenwerking met VNG en IPO. In deze handreiking worden verschillende integriteitsstukken besproken en is een model gedragscode opgenomen.

De strekking van mijn klacht jegens (de betrokken wethouder; N.o.) is dan ook dat hij in strijd handelt met:

de Algemene Wet Bestuursrecht artikel 2:4

de Gemeentewet artikel 41c juncto 15 en in het verlengde hiervan

de handreiking "Integriteit van bestuurders bij gemeenten en provincies"

Ik vind dan ook dat (de betrokken wethouder; N.o.) ofwel zijn taken als bestuurder van de Rabobank (en zeer wel mogelijk nog andere privé-activiteiten) per direct dient neer te leggen, ofwel zijn functie als wethouder direct dient te beëindigen. Dit aangezien beide functies duidelijk niet met elkaar zijn te verenigen..."

c. standpunt college van burgemeester en wethouders

In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman gaf het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Edam-Volendam het volgende commentaar op de klacht van verzoeker:

"...Toepassing algemeen verbindende voorschriften

Bouwregelgeving

De klacht heeft betrekking op de gedraging van de wethouder tijdens een informatie-avond over een bouwplan. Deze avond was georganiseerd door de initiatiefnemers van het bouwplan en werd ook door hen geleid. Op deze avond was ook de betrokken wethouder namens de gemeente aanwezig, omdat de ervaring leert dat de bezoekers van dergelijke avonden doorgaans vragen hebben die bestemd zijn voor het gemeentebestuur.

Het gaat daarbij om een voorlopig bouwplan dat is ingediend en dat via een ambtelijk advies aan ons college is voorgelegd. Ons college heeft daarop besloten in beginsel met dit voorlopig bouwplan akkoord te gaan, onder voorbehoud van de te volgen procedure. Dit is een gebruikelijke gang van zaken bij bouwprojecten van een zekere omvang. Een bouwonderneming zal eerst bij de gemeente "aftasten" of een bouwplan kans van slagen zal hebben. Dit om te voorkomen dat een bouwondernemer omvangrijke kosten zal maken voor de ontwikkeling van het plan, om er dan achter te komen dat het bestuur geen medewerking zal verlenen aan de realisering.

Het feit dat de informatie-avond is gehouden en dat de wethouder daarbij aanwezig is, is natuurlijk niet zonder betekenis. Wij willen in beginsel medewerking verlenen aan het bouwplan, maar dit betekent niet dat die medewerking bij voorbaat vaststaat. In het kader van de vrijstellingsprocedure als bedoeld in artikel 19, lid 2 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, zal er een zienswijze-procedure worden gevolgd. De reacties die daarop zullen worden gegeven, zullen worden betrokken in de vereiste belangenafweging. Die belangenafweging kan er ook toe leiden, dat wordt besloten geen vrijstelling te verlenen of dat een aanpassing van het bouwplan noodzakelijk is.

De regels die betrekking hebben op de realisering van het bouwplan, in dit geval meer specifiek gericht op de procedures die worden gevolgd bij de behandeling van aanvragen om een vrijstelling van het bestemmingsplan en bouwvergunning, zijn neergelegd in de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Woningwet. Het houden van een informatie-avond is niet voorgeschreven in deze wettelijke regels, doch evenmin daarmee in strijd.

Ter zijde merken wij op dat de procedure om te komen tot het verlenen van een vrijstelling op grond van artikel 19, lid 2 van de WRO en de bouwvergunning nog niet in gang zijn gezet, omdat de aanvragen daartoe door belanghebbende nog niet zijn gecompleteerd.

(...)

Gemeentewet en gedragscode

(Verzoeker; N.o.) refereert in de brief van 4 februari 2005 aan een tweetal functies die (de betrokken wethouder; N.o.) bekleedt bij de Rabo-bank-Edam-Volendam en de Stichting Pensioenfond Rabo-bank organisatie.

(Verzoeker; N.o.) stelt dat hiermee is gehandeld in strijd met artikel 41c Gemeentewet, waarin het bepaalde in artikel 15 Gemeentewet van overeenkomstige toepassing is verklaard op de wethouders, alsmede de handreiking "Integriteit van bestuurders bij gemeenten en provincies".

Wij merken op dat de nevenfuncties van (de betrokken wethouder; N.o.) bij de Rabo-bank algemeen bekend zijn. (De betrokken wethouder; N.o.) heeft deze functies gemeld overeenkomstig het bepaalde in artikel 41b Gemeentewet.

Ter zijde merken wij op dat het hier per definitie niet gaat om incompatibiliteiten als bedoeld in artikel 36b Gemeentewet.

(Verzoeker; N.o.) verwijst naar artikel 41c, juncto 15 artikel Gemeentewet. In deze artikelen gaat het om daar met name genoemde verboden handelingen. Wij vermogen niet in te zien, hoe de door (verzoeker; N.o.) veronderstelde handelingen op grond daarvan verboden zouden zijn. Daarbij gaat het immers om een verboden handeling van een wethouder die in een andere hoedanigheid optreedt in relatie tot de gemeente en niet van een bestuurder die in een andere hoedanigheid optreedt in relatie tot een derde. Artikel 15 ziet vanzelfsprekend bijvoorbeeld niet op het verstrekken van hypotheeklen door de Rabo-bank aan eigenaren van woningen.

In het verlengde van artikel 41c en 15 Gemeentewet klaagt (verzoeker; N.o.) dat (de betrokken wethouder; N.o.) niet heeft gehandeld in overeenstemming met de "Handreiking integriteit van bestuurders bij gemeenten en provincies". Wij merken op dat in deze gemeente de Regeling integriteit en gedragscodes, onder andere voor leden van het college, is vastgesteld.

Zorgvuldigheid

De klacht van (verzoeker; N.o.) betreft vooronderstelde vooringenomenheid van (verzoeker; N.o.) in zijn bestuurlijk optreden, waarmee hij in strijd zou hebben gehandeld met artikel 2:4 Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 2:4, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), bepaalt dat het bestuursorgaan zijn taak vervult zonder vooringenomenheid. Het gaat hier om het grondbeginsel van overheidsoptreden, dat een besluit wordt genomen zonder aanzien des persoons. Gelijke gevallen moeten gelijk worden behandeld; de een mag niet worden bevoordeeld boven een ander door het handelen van de overheid. Het bestuursorgaan dient zich steeds objectief op te stellen. Persoonlijke voorkeuren mogen in de verhouding burger-bestuur geen rol spelen. Alleen factoren uit een oogpunt van de relevante regelgeving en het gevoerde bestuursbeleid zijn van belang. Er is geen sprake van vooringenomenheid als er wordt gewerkt vanuit bepaalde beleidskeuzes.

Volgens artikel 2:4, tweede lid, van de Awb, waakt het bestuursorgaan ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden. In het tweede lid is een waarborg neergelegd voor de norm genoemd in het eerste lid. Onder persoonlijk belang wordt verstaan ieder belang dat niet behoort tot de belangen die het bestuursorgaan uit hoofde van de hem opgedragen taak behoort te vervullen. Vermeden moet worden dat een bestuurder die persoonlijke belangen in de besluitvorming inbrengt.

Dit kan betekenen dat een bestuurder zich in een voorkomend geval dient te onthouden van stemming. Bepalend kan zijn voor de vraag of er sprake is van een mogelijke belangenverstrengeling of de stem van de betrokken bestuurder de doorslag in de stemming kan geven. Er kan sprake van zijn dat een bestuurder zich van stemming dient te onthouden, indien een bestuurder in zijn andere hoedanigheid zich bezighoudt met een aangelegenheid die in de vergadering van het college onderwerp van stemming is. De wijze van betrokkenheid in zijn andere functie bij die aangelegenheid is van belang, bijvoorbeeld als hij er direct mee te maken heeft, of in de functie verkeert dat hij zeggenschap heeft over die aangelegenheid. De enkele omstandigheid dat betrokken bestuurder werkzaam is voor een organisatie, maakt nog niet dat er sprake is van een persoonlijk belang als er wordt gestemd over een aangelegenheid die de betreffende organisatie raakt. Het hangt af van de functie binnen die organisatie.

(Verzoeker; N.o.) heeft in zijn klachtbrief van 18 oktober 2004 (...), noch in de aan u gerichte brief van 4 februari 2005 op enige wijze zijn vooronderstelling als zou (de betrokken wethouder; N.o.) vooringenomen hebben gehandeld, onderbouwd.

In dat kader merken wij op dat (verzoeker; N.o.), met schriftelijk bericht van 16 december 2004, niet op de hoorzitting van de klachtencommissie is verschenen.

Wij betreuren het dat (verzoeker; N.o.) niet van die gelegenheid gebruik heeft gemaakt, omdat in de interactie tussen partijen mogelijk misverstanden uit de wereld kunnen worden geholpen.

In de brief van 4 februari 2005 koppelt (verzoeker; N.o.) aan de gestelde vooringenomenheid als nieuw feit een veronderstelde belangenverstremming door de functies van (de betrokken wethouder; N.o.) bij de Rabo-bank. Het lijkt hem dat (de betrokken wethouder; N.o.) hiermee een persoonlijk belang heeft in de zin van artikel 2:4, lid 2 Awb.

Voorafgaand drie opmerkingen. In de eerste plaats merken wij op dat deze bepaling betrekking heeft op beïnvloeding van de besluitvorming, terwijl besluitvorming hier niet aan de orde is.

In de tweede plaats is er niets geheim aan de nevenfuncties van (de betrokken wethouder; N.o.) bij de Rabo-bank organisatie; (de betrokken wethouder; N.o.) heeft zijn nevenfuncties gemeld. Bovendien is (de betrokken wethouder; N.o.) als zodanig ook regelmatig naar buiten getreden, onder andere recent nog in de media in het kader van activiteiten bij het 100 jarig bestaan van de bank. Het is onterecht dat (verzoeker; N.o.) het voordoet alsof hij "iets" zou hebben ontdekt.

In de derde plaats is het gebruikelijk dat bestuurders en politici andere functies in de samenleving vervullen. Het is immers een groot goed dat een bestuurder midden in de samenleving staat en naast zijn lidmaatschap op andere wijzen deelneemt aan het maatschappelijk verkeer, door actief te zijn in het bedrijfsleven, instellingen, verenigingen en belangenorganisaties.

De veronderstellingen van (verzoeker; N.o.) over de verstremmingen van de nevenfuncties bij de Rabo-bank zijn onjuist.

(De betrokken wethouder; N.o.) is voorzitter van het plaatselijke bestuur van de Rabo-bank. Het bestuur houdt zich bezig met verenigingsrechtelijke zaken en het algemene beleid en de controle op de rekening en verantwoording van de plaatselijke vereniging. Het bestuur mag zich niet bezighouden met de dagelijkse gang van zaken van de bank, zoals het nemen van beslissingen over hypotheek. Dat is voorbehouden aan de directie en de medewerkers van de bank, die daarbij de regels opgesteld door de Nederlandsche Bank en Rabo-bank Nederland in acht moeten nemen.

Die strikte gescheidenheid van functies wordt geëist door de Reglementen Organisatie en Beheer van de Rabo-bank. Rabo-bank Nederland houdt toezicht op de naleving ervan.

In zijn hoedanigheid van lid van het bestuur, maakt (de betrokken wethouder; N.o.) ook deel uit van de Stichting Pensioenfonds Rabobank Organisatie en maakt hij voorts deel uit van het kringbestuur van de Rabo-banken in de regio Noordwest-Holland. Ook in die

functies heeft hij geen invloed op de dagelijkse gang van zaken bij banken.

De noodzaak van het bouwen voor jonge starters wordt ingegeven door de plaatselijke en regionale omstandigheden en het daarop gebaseerde huisvestingsbeleid. Dat beleid betreft het hele college en de gemeenteraad. Het spreekt voor zich dat in het kader van de takenverdeling in het college, de betreffende portefeuillehouder daarmee in eerste instantie is belast. Ook in dat kader treedt hij op als bestuurder en namens het college. De suggestie van (verzoeker; N.o.) dat (de betrokken wethouder; N.o.) zich inspant voor starterswoningen teneinde persoonlijk voordeel te behalen bij zijn functie bij de Rabo-bank is niet terecht. Wij verwijzen naar hetgeen hiervoor is gesteld over de scheiding van functies bij de Rabo-bank.

Dat veel mensen een hypotheek afsluiten bij de Rabo-bank behoeft geen verwondering: de bank is immers een grote hypotheekverstrekker in Nederland. Bij het nemen van een hypotheek heeft een ieder de vrije keus een hypotheek af te sluiten bij iedere hypotheekverstrekker. Dit betekent voorts dat ook al zou (de betrokken wethouder; N.o.) invloed kunnen hebben op het verstrekken van hypotheeken - hetgeen dus niet het geval is - dit per definitie niet kan leiden tot het oordeel dat er sprake is van vooringenomenheid. Immers er kan door het verlenen van medewerking aan bouwplannen door het college, niet een situatie worden gecreëerd dat de ene hypotheekverstrekker zal worden bevoordeeld boven iedere andere hypotheekverstrekker.

De betreffende informatie-avond op 6 oktober 2004 is gehouden op instigatie van de initiatiefnemers van het bouwplan. Zoals wij hiervoor al opmerkten is het houden van een dergelijke avond niet verplicht in het kader van de WRO. In zijn algemeenheid ondersteunt de gemeente dergelijke initiatieven van harte uit een oogpunt van informatieverstrekking aan bijvoorbeeld de omwonenden. De ervaring leert dat op dergelijke avonden vrijwel altijd vragen aan de orde komen die betrekking hebben op de rol van de gemeente in een mogelijk te volgen procedure.

Dat is de reden waarom op dergelijke avonden ook een vertegenwoordiging van de gemeente aanwezig is, in dit geval (de betrokken wethouder; N.o.) en een medewerker van de gemeente. In het verweerschrift van (de betrokken wethouder; N.o.) bij de interne klachtenbehandeling is uitgebreid weergegeven hoe op die avond de rol van de gemeentelijke vertegenwoordiging is. Er is uitdrukkelijk door (de betrokken wethouder; N.o.) gesteld dat uit zijn aanwezigheid niet mag worden afgeleid dat daarmee de gemeente bij voorbaat al medewerking zal verlenen aan het uiteindelijke bouwplan door een vrijstelling en bouwvergunning te verlenen. Wel spreekt het voor zich dat uit de aanwezigheid kan worden afgeleid dat de gemeente in beginsel positief staat tegenover het bouwplan en daar is staande die avond ook geen geheimzinnigheid over betracht.

De omstandigheid dat (de betrokken wethouder; N.o.) achter de tafel heeft plaatsgenomen is zuiver uit praktische overwegingen - het gezicht naar de zaal - geweest, omdat in de

praktijk blijkt dat het merendeel van de vragen voor de gemeente is bestemd.

Ten behoeve van de vrijstelling op grond van artikel 19, lid 2 WRO dient een zienswijze-procedure te worden gevolgd, conform artikel 19a WRO. Een dergelijke procedure is essentieel in het kader van de verplichting dat het bestuursorgaan alle relevante feiten en af te wegen belangen vergaart, als bedoeld in artikel 3:2 Awb. In ruimer verband kan hier ook de bedoelde informatie-avond worden geplaatst. Ook daar kan informatie naar voren komen die relevant is voor een later te nemen besluit. Dat maakt de aanwezigheid van vertegenwoordigers van de gemeente temeer wenselijk.

De zienswijze-procedure is nodig teneinde te voldoen aan de in artikel 3:4 Awb neergelegde verplichting van de belangenafweging en het evenredigheidsbeginsel.

De aanwezigheid op een dergelijk informatie-avond betekent niet dat de gemeente al bij voorbaat heeft toegezegd dat medewerking zal worden verleend aan het bouwplan. Het is meermalen voorgekomen dat een bouwplan dat op een informatie-avond is gepresenteerd uiteindelijk de eindstreep in de besluitvorming niet heeft gehaald, dan wel is aangepast. Een voorbeeld is de gang van zaken bij het bouwplan aan de Roerstraat, waarbij naar aanleiding van de reacties van omwonenden in de zienswijze-procedure het bouwplan ingrijpend is aangepast.

De uiteindelijke beslissing vindt plaats als er een volledige bouwaanvraag en een verzoek om vrijstelling is ingediend, hetgeen in casu hier nog niet is gebeurd, en de voorgeschreven procedure is gevolgd. Op grond van zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen zal dan worden besloten al dan niet de vrijstelling en de bouwvergunning te verlenen.

Door de aanwezigheid van de wethouder op de informatie-avond en de wijze waarop hij daar is opgetreden kan in redelijkheid niet worden gesteld dat er sprake is van vooringenomenheid van de wethouder. Daarbij merken wij nog op dat (de betrokken wethouder; N.o.) uitdrukkelijk aanwezig is als vertegenwoordiger van ons college en niet op persoonlijke titel. Vanuit een verdeling van taken over de verschillende portefeuilles, ligt het voor de hand dat de wethouder met ruimtelijke ordening in zijn takenpakket daarin die rol vervult. Er is sprake van collegiaal bestuur en niet van het bestuur van een collegelid bij het nemen van besluiten. En besluitvorming is hier nog niet aan de orde..."

d. standpunt betrokken wethouder

De betrokken wethouder van de gemeente Edam-Volendam reageerde in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman als volgt op verzoekers klacht:

"...Het eerste element betreft mijn aanwezigheid en optreden namens de gemeente op een door derden georganiseerde voorlichtingsavond voor omwonenden van het plan, om op en nabij de locatie van het voormalige PWZ-gebouw aan de Julianaweg te Volendam

een aantal wooneenheden te realiseren. Ten aanzien van dit onderdeel van de klacht mag ik u verwijzen naar de tekst van mijn verweer zoals ik dat op 5 januari jl. gevoerd heb in de hoorzitting van de onafhankelijke klachtencommissie van de gemeente Edam-Volendam.

(...)

Het tweede door (verzoeker; N.o.) in het geding gebrachte element is mijn door hem vermeende handelen in strijd met de Gemeentewet, door het combineren van het wethouderschap met functies binnen de coöperatief gestructureerde Rabobankorganisatie. Staat u mij toe hier vrij uitvoerig op in te gaan en het niet te laten bij het sec vermelden van de feiten en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Voor mijn wellicht wat uitvoerige wijze van reageren voer ik twee redenen aan.

Uiteraard ben ik onaangenaam getroffen door het feit dat (verzoeker; N.o.) meent mijn integriteit in twijfel te moeten trekken. Tegelijk doet het mij echter deugd dat hij mij nu tenminste in de gelegenheid stelt mij terzake te verantwoorden. Het geval wil namelijk dat mij via derden reeds meermalen ter ore is gekomen dat in bepaalde kringen de mare de ronde deed en doet dat ik "betaald" zou worden door de betreffende ontwikkelaars. Tegen dit soort verdachtmakingen en roddelpraktijken is uiteraard geen kruid gewassen.

Ze zijn van dezelfde orde als de door (verzoeker; N.o.) in zijn brief aan u gebezigde zinsnede "en zeer wel mogelijk nog andere privé-activiteiten" (einde citaat). Er wordt niets geconcretiseerd en de bewijslast wordt als het ware omgekeerd: ik dien te bewijzen dat ik "geen andere privé-activiteiten" buiten de Rabo-sfeer heb - wat overigens inderdaad het geval is - in plaats van dat de klager "man en paard" noemt. Vandaar dat ik gaarne de gelegenheid aangrijp mij op dit vlak voor de Nationale Ombudsman te verantwoorden.

Ten tweede is hier niet alleen mijn integriteit in het geding. Impliciet treft dit ook mijn collega's in B&W, de gemeentelijke ambtelijke medewerkers en ook de collega-bestuurders en toezichthouders van de plaatselijke Coöperatieve Rabobank Edam-Volendam U.A., alsmede mijn collega's in andere Rabo-gremia.

Het is immers niet goed denkbaar dat ik het door (verzoeker; N.o.) verondersteld onoorbaar gedrag zou kunnen vertonen zonder dat er van hun kant aanmerkingen op zouden worden gemaakt. De collega's en medewerkers bij de gemeente alsook de mensen van de Rabobankorganisatie kennen mij en mijn functies. Zij hebben hun eigen normen en waarden, vastgelegd in gedragscodes, integriteitsregelingen en wat dies meer zij. De aanklacht van (verzoeker; N.o.) treft expliciet alleen mij, maar impliciet dus ook anderen in het impliciet verondersteld gedogen van het aan mij toegeschreven gedrag. Dat kan ik niet over mijn kant laten gaan en derhalve stel ik er prijs op een en ander hierna uitvoerig te weerleggen.

(Verzoeker; N.o.) wekt de indruk dat hij onlangs een opzienbare "ontdekking" heeft gedaan, namelijk mijn Rabo-functies. Ik mag er op wijzen dat ik het voorzitterschap van de lokale bank reeds jarenlang bekleed. Dat is ter plaatse algemeen bekend en zeker de afgelopen tijd ben ik als zodanig ter gelegenheid van de festiviteiten rond het 100-jarig bestaan van de plaatselijke Rabobank enkele malen "in het nieuws" geweest. Normaal is de publiciteit rond het bankbedrijf een taak van de directie en haar medewerkers, maar in het kader van dit jubileum kwamen onvermijdelijk ook bestuurders van de coöperatieve vereniging, die ten grondslag ligt aan het Rabo-bankbedrijf, in de plaatselijke pers en andere media in beeld.

Tevens merk ik op dat ik mijn betrokkenheid bij enkele gremia van de coöperatieve Rabobankorganisatie uiteraard heb gemeld bij mijn aantreden als raadslid en wethouder op 14 mei 2001. Toen volgde ik mijn voorganger op, die na de rapportages omtrent de Nieuwjaarsbrand zich gedwongen zag af te treden. Ik stond op een veruit onverkiesbare plaats op de CDA-lijst, maar werd door fractie en partijbestuur verzocht de opengevallen plaats in te nemen. In het toen nog geldende monistisch bestel werd ik dus op die datum benoemd tot raadslid en vijftien minuten daarna gekozen tot wethouder. Ik was mij in deze hectische dagen wel degelijk bewust van het feit dat ik ook in Rabo-verband functies bekleedde; ik heb daarover geen enkele twijfel laten bestaan en in dit verband mij van diverse zijden zorgvuldig laten adviseren over de verenigbaarheid met het wethouderschap.

In dit verband is het relevant op te merken dat binnen de gelederen van Rabo-bestuurders en -toezichthouders tal van personen werkzaam zijn, die tegelijkertijd functies in het openbaar bestuur vervullen. Ik denk dan aan kamerleden, gedeputeerden, burgemeesters, wethouders, raadsleden, dijkgraven, (hoog)heemraden enz. Kennelijk was ik dus "in goed gezelschap" en na het inwinnen van informatie bij ter zake deskundige adviseurs kwam ik tot de conclusie dat bedoelde combinatie geen probleem vormt.

Dat spreekt temeer als men weet heeft van de feitelijke gang van zaken binnen de coöperatie die Rabobank heet. De tijd dat bestuurders en toezichthouders zich met operationele zaken bemoeiden is reeds lang voorbij. Bestuurders en toezichthouders houden zich bezig met de verenigingsrechtelijke kant van de coöperatie en met algemene beleidszaken, zoals bijvoorbeeld het al dan niet continueren van een vestiging of het aangaan van een fusie met een zusterbank. Ook houden zij nauwlettend in het oog of de coöperatieve principes van het leveren van leden- en klantwaarde geëerbiedigd worden. Dit gebeurt via kwartaal- en jaarrapportages die een generaal karakter hebben.

Het operationele commerciële en bancaire beleid en de benadering van individuele leden en klanten behoort tot het takenpakket van de directie en haar medewerkers. Sterker nog, de Nederlandsche Bank eist als toezichthouder deze strikte scheiding tussen het besturen van de vereniging en het operationele leiden van het bankbedrijf. Dit is vastgelegd in de ROB (Regeling Organisatie en Beheer), en de reglementen voor Bestuur, Raad van

Toezicht en Directie van de lokale Rabobanken. Als gedelegeerde van de Nederlandsche Bank houdt ook Rabobank Nederland hier toezicht op via jaarlijkse controles door de Auditgroep.

Een zelfde scheiding bestaat in de andere gremia. Ook als lid van het Rabo-kringbestuur Noordwest-Holland heb ik geen invloed op de dagelijkse gang van zaken in het bankbedrijf van lokale banken of van Rabobank Nederland, terwijl ik eveneens als bestuurslid van de landelijke Stichting Pensioenfonds Rabobank alleen geconfronteerd word met algemene beleidsbepaling en niet met uitvoerende dagelijkse zaken.

Deze beide laatste functies vervul ik overigens als uitvloeisel van mijn voorzitterschap van de lokale coöperatieve vereniging en in die verbanden is het door (verzoeker; N.o.) veronderstelde "misbruik" per definitie reeds imaginair, vanwege het simpele feit dat Edam-Volendamse zaken daar niet aan de orde zijn.

Het valt mij op dat (verzoeker; N.o.) zijn toch niet geringe verdachtmakingen ook lokaal slechts denkt te staven door te wijzen op mijn inspanningen ten behoeve van de volkshuisvesting, met name voor de categorie "starters". Het komt mij voor dat dit als bewijsvoering toch wel heel mager en doorzichtig is. Elke wethouder Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting c.a. zal zich immers op dit vlak dienen te beijveren. In de hele Randstad en ook in de regio Waterland is de achterstand in het bouwen voor starters op de woningmarkt een nijpend probleem. Ik voeg mij met mijn inspanningen op dit terrein dus in het goede gezelschap van tientallen collega-wethouders. Dat mijn motivatie gelegen zou zijn in het aandeel van de Rabobank op de lokale en landelijke hypotheekmarkt is derhalve volstrekt bezijden de waarheid. Tevens merk ik op dat in onze compacte gemeente van ruim 28.000 inwoners vrijwel alle landelijk bekende hypotheekverstrekkers opereren, zodat van "bevoordeling" of een "monopoliepositie" van de Rabobank geen sprake is.

Vanzelfsprekend heb ik mij nimmer ontveinsd dat in bepaalde gevallen het combineren van een andere functie met een functie in het openbaar bestuur grote omzichtigheid vereist. Maar dat kan net zo goed gelden voor bestuurlijke nevenfuncties in het onderwijs, het culturele of sportleven of wat dies meer zij.

In de afgelopen vier jaar ben ik daar als wethouder ruimtelijke ordening en volkshuisvesting zeer zelden op gestuit bij met name planologische en/of bouwprocedures. Indien de behandeling van een zaak ook maar enige schijn van strijdige belangen met zich meebrengt, bestaat binnen ons college van B&W de goede gewoonte het dossier aan een collega over te dragen, opdat ook naar de burgers toe de minste schijn van partijdigheid of belangenverstrengeling wordt vermeden. Op deze wijze wordt aan de vereiste onpartijdigheid en zorgvuldigheid van ons bestuurlijk handelen inhoud gegeven. Ik merk echter op dat deze handelwijze niet specifiek op mijn persoon betrekking heeft noch dat het aan mijn Rabo-functie(s) gerelateerd is. Ware ik bestuurslid van een andere vereniging of betreft het een aanvraag uit de vrienden- of kennissenkring, dan wordt net zo

gehandeld.

(...)

Samenvattend:

Ik meen te mogen stellen dat ik in mijn verweerschrift ten behoeve van de aanvankelijke behandeling in de klachtencommissie heb aangetoond dat mijn optreden in de voorlichtingsbijeenkomst van 6 oktober 2004 geenszins van vooringenomenheid getuigde en dat ik daarentegen reeds bij de aanvang van de avond uitvoerig de status van het plan heb geschetst, onder verwijzing naar een algemeen bekend voorbeeld van planwijziging als gevolg van belangenafweging in de procedure.

Ten aanzien van de beschuldiging van onoorbaar gedrag in relatie tot mijn functies binnen de coöperatieve Rabobankorganisatie heb ik u de juiste verhoudingen binnen deze organisatie geschetst en aangegeven dat ik deze functies - in weerwil van het door (verzoeker; N.o.) geïnsinueerde - conform de geldende regels heb aangemeld en nimmer "in het geheim" heb vervuld. Ook heb ik aangegeven dat ik, in de schaars voorkomende gevallen van mogelijk strijdige belangen, mij conformeer aan de binnen ons College van B&W gebruikelijke handelwijze door mij van elke inmenging en besluitvorming te onthouden..."

e. reactie verzoeker

Naar aanleiding van de reacties van het college van burgemeester en wethouders en van de betrokken wethouder merkte verzoeker nog het volgende op:

"...De enige opmerking die ik maak heeft betrekking op mijn oorspronkelijke klacht jegens (de betrokken wethouder; N.o.): dat is de klacht waar het mij om te doen is, namelijk het tonen van vooringenomenheid tijdens de informatiebijeenkomst op 6 oktober 2004. In haar brief van 5 april 2005 van de Gemeente Edam-Volendam stellen zij (...) dat deze bijeenkomst door "*hen werd geleid*". Dit is pertinent niet juist, zoals ik ook al stelde in mijn oorspronkelijke klachtenbrief.

Voorts wordt gesteld dat de betrokken wethouder aanwezig was en plaatsnam achter de tafel, omdat "*in de praktijk blijkt*" dat burgers vragen hebben die bestemd zijn voor de Gemeente. Met een dergelijke aannname kan ik helaas niks. Als burger moet men te allen tijde het gevoel hebben dat alle in het geding zijnde belangen door het Gemeentebestuur op een evenwichtige wijze worden behartigd. Er mag naar mijn mening niet op voorhand reeds een zekere schijn van vooringenomenheid zijn. Deze schijn was echter zeer duidelijk aanwezig tijdens deze informatiebijeenkomst. Dit kunnen alle aanwezigen beamen.

Het epistel van zowel (de betrokken wethouder; N.o.) als de Gemeente gaan zeer diep (te diep) in op bepaalde zaken van mijn betoog die minder ter zake doen. Echter, hun

argumentatie raakt nimmer de kern van mijn klacht. Het stelt mij teleur dat beide partijen niet willen inzien dat de bewoners tijdens deze avond het gevoel hebben gekregen niet serieus te worden gekend in deze kwestie. En dat had heel makkelijk kunnen worden voorkomen door als onafhankelijke partij in de zaal plaats te nemen, in plaats van achter de tafel en steeds het woord voerend. Hierdoor werd de wethouder de spreekbuis van de projectontwikkelaar, hetgeen vanzelfsprekend kwaad bloed zet bij de omwonenden..."

Achtergrond

1. Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Artikel 2:4

"1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid.

2. Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden."

Artikel 3:2

"Bij de voorbereiding van een besluit vergaart het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen."

Artikel 3:4

"1. Het bestuursorgaan weegt de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen af, voor zover niet uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid een beperking voortvloeit.

2. De voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen."

Afdeling 3.4

Afdeling 3.4 (de artikelen 3:10 tot en met 3:13) van de Awb heeft als opschrift "Openbare voorbereidingsprocedure". Deze afdeling is alleen van toepassing op de totstandkoming van besluiten wanneer een wettelijk voorschrift dat bepaalt of het betrokken bestuursorgaan daartoe uitdrukkelijk heeft besloten. De regeling van deze afdeling is van belang voor besluiten waarbij een groot aantal belanghebbenden dan wel aan het bestuursorgaan onbekende belanghebbenden betrokken kunnen zijn. Van een dergelijke procedure maken publicatie en terinzageleggingpublicatie van de aanvraag dan wel van het ontwerp-besluit alsmede de mogelijkheid daarover zienswijzen naar voren te brengen deel uit.

2. Gemeentewet

Artikel 15, eerste en tweede lid

“1. Een lid van de raad mag niet:

- a. als advocaat, procureur of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de gemeente of het gemeentebestuur dan wel ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
- b. als gemachtigde in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
- c. als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam zijn ten behoeve van derden tot het met de gemeente aangaan van:
  - 1e. overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d;
  - 2e. overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de gemeente;
- d. rechtstreeks of middellijk een overeenkomst aangaan betreffende:
  - 1e. het aannemen van werk ten behoeve van de gemeente;
  - 2e. het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente;
  - 3e. het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de gemeente;
  - 4e. het verhuren van roerende zaken aan de gemeente;
  - 5e. het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de gemeente;
  - 6e. het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen;
  - 7e. het onderhands huren of pachten van de gemeente.

2. Van het eerste lid, aanhef en onder d, kunnen gedeputeerde staten ontheffing verlenen.”

Artikel 41c

“1. Artikel 15, eerste en tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op wethouders.

2. De raad stelt voor wethouders een gedragscode vast.”

3. Wet op de Ruimtelijke Ordening

Artikel 19, tweede lid

“Burgemeester en wethouders kunnen vrijstelling verlenen van het bestemmingsplan in door gedeputeerde staten, in overeenstemming met de inspecteur, aangegeven categorieën van gevallen...”

Artikel 19a

“1. Het vrijstellingsbesluit, bedoeld in artikel 19, eerste en tweede lid, bevat een beschrijving van het betrokken project, de ruimtelijke onderbouwing en de afwegingen die aan het verlenen van vrijstelling ten grondslag liggen. (...)

(...)

4. Op de voorbereiding van het besluit omtrent de vrijstelling, bedoeld in artikel 19, is de in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht geregelde procedure van toepassing, met dien verstande dat:

- a. de aanvraag gedurende vier weken ter inzage ligt,
- b. gedurende de termijn van terinzageligging een ieder schriftelijk zijn zienswijze omtrent de aanvraag kenbaar kan maken, en,
- c. indien geen verklaring van geen bezwaar van gedeputeerde staten is vereist, burgemeester en wethouders binnen vier weken na afloop van de termijn van terinzageligging beslissen...”

4. Handreiking “Integriteit van bestuurders bij gemeenten en bestuurders”

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben gezamenlijk een publicatie met beschouwingen over integriteit van bestuurders bij provincies en gemeenten tot stand gebracht. De handreiking bevat ook een model-gedragscode voor bestuurders. Daarin wordt onder meer aandacht besteed aan belangenverstrengeling en aanbestedingen, nevenfuncties, het aannemen van geschenken en het declareren van kosten.